

خطر آتش‌سوزی بیخ گوش جنگل‌ها و مراتع کشور

اوایل خرداد ماه سال گذشته همزمان با فرارسیدن فصل تابستان شاهد وقوع آتش‌سوزی‌های گسترده‌ای در مناطق جنوبی و زاگرسی بودیم؛ آتش‌سوزی‌های متعددی که به دلیل کمبود امکانات اطفای حریق از جمله بالگرد، نیروهای آموزش دیده کافی و نبود برنامه و هماهنگی‌های لازم بین دستگاهی باعث از بین رفتن جنگل‌ها، مراتع و موجودات بی‌شماری شد که در این مناطق زیست می‌کردند همچنین به دنبال کمک نیروهای داوطلب برای اطفای حریق تعدادی از هموطنان مجروح شدند یا درگذشتند.

به گزارش خبرنگاران جامعه گزارش خبر، طی چهار ماه ابتدایی سال گذشته ۱۲۰۰ فقره آتش‌سوزی در جنگل‌ها و مراتع کشور به وقوع پیوست که مساحت درگیر آتش‌سوزی‌ها ۱۲ هزار و ۵۰۰ هکتار گزارش شد اما با توجه به اینکه تنها هفت درصد از سطح کل کشور دارای پوشش جنگلی است، به گفته کارشناسان نابودی هر یک درخت اهمیت زیادی دارد و پیامدهای جبران ناپذیری را برای منابع طبیعی کشور به همراه خواهد داشت. به همین جهت انتقادات فراوانی به اظهارات عیسی کلانتری - رییس سازمان حفاظت محیط زیست - در خرداد ماه سال گذشته مبنی بر اینکه "از ۱۰۰ میلیون هکتار از جنگل‌ها و مراتع کشور، کمتر از ۱۵۰۰ هکتار از فروردین تاکنون دچار آتش‌سوزی شده است و طبیعت خود آتش را کنترل می‌کند" وارد شد. امسال نیز طی ۱۰ روز ابتدایی فروردین ماه بیش از ۳۰۰ فقره آتش‌سوزی در جنگل‌های کشور رخ داده است البته به گفته فرهاد زندی - فرمانده یگان حفاظت محیط زیست استان تهران - از اوایل سال جاری تاکنون هیچ مورد آتش‌سوزی در عرصه‌های طبیعی استان تهران رخ نداده است. گرچه آتش‌سوزی گسترده‌ای در جنگل‌ها و مراتع کشور از ابتدای سال جاری تاکنون رخ نداده اما باید این مساله را نیز در نظر داشت که هنوز فصل گرم سال آغاز نشده است. از عواملی که سال گذشته در زمینه افزایش شدت آتش‌سوزی‌ها مطرح بود، بارش‌های بهاری خوبی بود که در بیشتر مناطق کشور باعث رشد انبوه پوشش گیاهی شد و با آغاز فصل گرما رو به خشکی رفت و مستعد اشتعال شد این در حالیست که امسال میزان این بارندگی‌ها نسبت به سال گذشته کمتر بوده اما احمد رحمانی - یک عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور- اظهار کرده است که علی‌رغم اینکه بارش‌های کمتر و در نتیجه رشد کمتر پوشش گیاهی در سطح عرصه‌های طبیعی کشور داشته‌ایم اما این شرایط به معنی مصونیت از وقوع آتش‌سوزی در سال جاری نخواهد بود.

رضا سیاه‌منصور - عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور- نیز معتقد است که با توجه به موقعیت جغرافیایی و شرایط اقلیمی کشور، آتش‌سوزی یک تهدید دائمی برای مراتع و جنگل‌ها محسوب می‌شود این در حالیست که تغییرات اقلیمی و گرمایش جهانی نیز از سوی کارشناسان به‌عنوان دیگر عوامل موثر در تغییر شدت، حدت و الگوی آتش‌سوزی‌های سال‌های اخیر مطرح شده است. با وجود تمام هشدارهایی که بهار سال گذشته کارشناسان درباره افزایش احتمال وقوع آتش‌سوزی در جنگل‌ها و مراتع کشور داده بودند اما سازمان‌های متولی آمادگی لازم جهت اقدام به‌موقع برای اطفای حریق که به تاکید کارشناسان امری حیاتی در ساعات اولیه وقوع آتش‌سوزی است، را نداشتند همچنین تاخیر و بروز مشکلات فنی هنگام اعزام بالگردهای آبیاری توسط نیروهای مسلح برای اطفای حریق به دلیل ناهماهنگی ارگان‌های مسئول و لزوم انجام برخی تشریفات و نامه‌نگاری‌های اداری عملاً مهار آتش را به تاخیر انداخت و باعث گستردگی آن و دشوار شدن مهار آن شد. بنابر اعلام سازمان‌های متولی از جمله سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری و سازمان مدیریت بحران، علت بیش از ۹۰ درصد آتش‌سوزی‌ها در جنگل‌ها و مراتع کشور ناشی از عوامل انسانی است که به‌صورت سهوی یا عمدی صورت می‌گیرد؛ اقداماتی نظیر رها کردن سیگار، شیشه، ظروف فلزی و ... در طبیعت یا اقدامات عمدی مانند آتش‌زدن مراتع یا محصولات کشاورزی و ... که منجر به وقوع آتش‌سوزی‌های غیرطبیعی می‌شود.

کارشناسان معتقدند که بازیابی ذخایر جنگل‌های سوخته نیم قرن طول می‌کشد و با توجه به تأثیرات تغییرات اقلیم و خشکسالی که امسال همه نقاط کشور با آن دست به گریبان است، اکوسیستم‌ها وضعیت بسیار شکننده‌ای پیدا کرده‌اند و همین مساله اهمیت تلاش در جهت حفاظت از منابع طبیعی را بیش از پیش پررنگ می‌کند.

طی سال‌های اخیر انتقاداتی مانند نگاه مقطعی به مساله آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع، نبود برنامه‌ریزی و استفاده از روش‌های متناسب و به‌روز برای پیشگیری و مقابله با حریق و استفاده نکردن از نتایج تحقیقات محققان و متخصصان در این زمینه به مسوولان وارد بوده است. گرچه در پی آتش‌سوزی‌های گسترده سال گذشته سازمان‌های متولی از جمله سازمان جنگل‌ها از برنامه‌های خود برای پیشگیری و مقابله با حریق جنگلی مانند استفاده از ظرفیت همیاران طبیعت و هلال احمر در پیشگیری از حریق جنگل‌ها و مراتع، برگزاری کلاس‌های آموزشی برای نیروهای داوطلب و سایر افراد مشارکت‌کننده در عملیات اطفای حریق‌های جنگلی، حل مشکل تامین بالگرد براساس مصوبه هیئت دولت و با همکاری وزارت دفاع و تامین اعتبار برای تهیه و خرید تجهیزات اطفای حریق و ارسال آن‌ها به استان‌ها در هفته اول اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۰ خبر دادند اما باید منتظر باشیم تا میزان اثربخشی تمهیدات مسوولان را هنگام وقوع حریق در جنگل‌ها و مراتع بسنجیم.

به گزارش گزارش خبر، گرچه همواره بر نقش مسئولان و متولیان در زمینه پیشگیری از وقوع آتش‌سوزی و مقابله به آن تاکید می‌شود اما نباید از نقش و همراهی مردم در این زمینه نیز غافل ماند، بنابراین لازم است مردم نیز ضمن مشارکت در حفظ منابع ملی کشور با رعایت نکاتی مانند روشن نکردن آتش و رها نکردن زباله در طبیعت، به سهم خود در حفاظت از جنگل‌ها و مراتع کشور نقش داشته باشند.